

ingediend op **1334** (2021-2022) – Nr. 1
15 juni 2022 (2021-2022)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van de wet van 8 april 1965
betreffende de jeugdbescherming,
het decreet van 12 juli 2013
betreffende de integrale jeugdhulp
en het decreet van 15 februari 2019
betreffende het jeugddelinquentierecht,
met het oog op de inwerkingtreding
van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding
in de gemeenschapsinstellingen

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	19
Advies van de Raad van State	29
Ontwerp van decreet.....	37
Bijlage bij de memorie van toelichting: Kind- en jongereneffectrapport (JoKER) ..	45

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht voorziet na de inwerkingtreding sinds 1 september 2019 (fase 1) in de zogenaamde fase 2. Binnen fase 2 vormen de uitvoering en de wettelijke verankering van het vernieuwde en versterkte aanbod van de gemeenschapsinstellingen de zwaartepunten, dit samen met het realiseren van de nodige randvoorwaarden, zowel inhoudelijk, personeelsmatig als naar infrastructuur en capaciteit.

Artikel 89, tweede lid, van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht voorziet dat de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding van fase 2 bepaalt nadat zij uitdrukkelijk heeft vastgesteld dat de nodige randvoorwaarden zijn gerealiseerd die toelaten dat deze artikelen kunnen uitgevoerd worden.

Conform artikel 89 en de vaststelling dat één van de randvoorwaarden voor de doorstart van fase 2 op 1 september 2022 niet volledig vervuld is, namelijk de flankerende opstart van de capaciteit veilig verblijf voor jongeren in een complexe verontrustende opvoedingssituatie zowel personeelsmatig als naar infrastructuur (door de coronacrisis en bouwachterstand), noopt ertoe de aanpassing aan het decreet Integrale Jeugdhulp voor plaatsingen in de gemeenschapsinstellingen van jongeren die zich in een verontrustende opvoedings- of leefsituatie bevinden te verlengen tot 1 maart 2023. Als gevolg en hiermee samenhangend wordt ook de doorstart van fase 2 getemporeerd tot 1 maart 2023.

Bijgevolg wordt met voorliggend ontwerp van wijzigingsdecreet de beslissing van de Vlaamse Regering van 25 maart 2022 (DOC 0337 1 tot en met 5) gewijzigd, voor wat betreft de data van inwerkingtreding.

Voorliggend ontwerp van decreet bevat vooreerst en in hoofdzaak de noodzakelijke technische en materiële wijzigingen aan de Jeugdbeschermingswet van 8 april 1965 en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht met het oog op de inwerkingtreding van fase 2. Ten gevolge van de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie, de gesloten begeleiding en de nieuwe bepalingen rond uithandengeving dienen een aantal bepalingen of onderdelen van bepalingen uit de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht, gewijzigd of opgeheven te worden om geen overlap en/of tegenstrijdige bepalingen te hebben.

Tevens wordt in het decreet betreffende de integrale jeugdhulp een wijziging doorgevoerd inzake de bepalingen voor het plaatsen van jongeren in een verontrustende situatie in de gemeenschapsinstellingen. Hiermee worden 'daders' en 'slachtoffers' gescheiden waardoor de kernopdracht van de publieke instellingen 'jeugddelinquentie' wordt (zoals trouwens in de ons omringende landen en conform internationale standaarden). Een uitzondering wordt gemaakt voor een voorbehouden capaciteit voor time-out op basis van het decreet Integrale Jeugdhulp.

Tot slot worden met dit ontwerp van decreet de categorie van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving en jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding (als volwaardig alternatief voor de uithandengeving) mogelijk is, gelijkgesteld. Ook wordt de lijst van misdrijven voor uithandengeving waarvoor geen cumul met gesloten begeleiding nodig is uitgebreid.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht voorziet na de inwerkingtreding sinds 1 september 2019 (fase 1) in de zogenaamde fase 2.

Binnen fase 2 vormen de uitvoering en de wettelijke verankering van de nieuwe en versterkte werking van de gemeenschapsinstellingen de zwaartepunten, dit samen met het realiseren van de nodige randvoorwaarden, zowel inhoudelijk, personeelsmatig als naar infrastructuur en capaciteit.

Fase 2 betreft zeer concreet de shift van de 'oude werking' (tot fase 2 zijn de bepalingen uit de wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965 nog van toepassing voor de gemeenschapsinstellingen) naar een vernieuwde en versterkte werking op basis van een meer gedifferentieerd en eenduidig systeem.

Deze beweging naar fase 2 impliceert een aantal belangrijke wijzigingen.

Het betreft in hoofdlijnen volgende belangrijke veranderingen:

- Door de gesloten oriëntatie wordt op een wetenschappelijk onderbouwde manier een traject in de gemeenschapsinstellingen multidisciplinair aangepakt van bij de start en resulteert in een risicotaxatie en een geobjectiveerd advies in functie van alle levensdomeinen van de jongeren.
- Met de gesloten begeleiding wordt inhoudelijk een trajectmatige aanpak verankerd met oog voor herstelgericht en forensisch werken met actieve linken naar de omgeving van de jongere, zijn/haar gezin, netwerk en lokale realiteit voor, tijdens en na de gesloten begeleiding door het samenwerken met externe partners en expertise (bijvoorbeeld geestelijke gezondheid, gelet op de hoge prevalentie van psychisch/psychiatrische problematieken bij de jongeren) en aandacht voor veiligheid.
- Met de langdurige gesloten begeleiding wordt een antwoord geboden op de figuur van uithandengeving om jongeren die zeer ernstige jeugddelicten plegen langer in een aangepaste begeleiding en omkadering te houden. Binnen de unit langdurige gesloten begeleiding wordt ingezet op het versterken van de veiligheid en de contextwerking zodat de lange weg naar re-integratie op een intensieve en veilige manier kan gebeuren, het inzetten van therapeutische en psychiatrische expertise binnen het multidisciplinair team en het aanpassen van de begeleiding aan langdurige trajecten en op maat in functie van transitieleeftijd (jongvolwassenen).

Er werd en wordt verder werk gemaakt van een aangepaste infrastructuur door nieuwbouw en renovatie. De gerealiseerde en verdere capaciteitsuitbouw staat garant voor een duurzame oplossing voor het jarenlange capaciteitsissue.

Via een uitvoeringsbesluit wordt inhoudelijk uitwerking gegeven aan deze vernieuwde en versterkte werking van de gemeenschapsinstellingen, waarbij elk verblijf start met een gesloten oriëntatie en evolueert naar een geactualiseerde aanpak die meer op maat is en gericht op re-integratie. Door een trajectmatige benadering met verhoogde focus op samenwerking met actoren (lokale actoren, hulpverlening, justitie, geestelijke gezondheid, onderwijs, werk enzovoort) uit de omgeving van de jongeren en gebaseerd op wetenschappelijke inzichten, wordt de levenskwaliteit versterkt en recidiveverminderend gewerkt. Er wordt hier ook uitdrukkelijk verwezen naar de ontwikkelingen rond lokale, buurtgerichte ketenaanpak inzake jeugddelinquentie.

B. Inhoud

Dit ontwerp van decreet bevat vooreerst en in hoofdzaak de noodzakelijke technische en materiële wijzigingen aan de Jeugdbeschermingswet van 8 april 1965, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht met het oog op de inwerkingtreding van fase 2 en moet samengelezen worden met voormeld uitvoeringsbesluit.

Ten gevolge van de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie, de gesloten begeleiding en de nieuwe bepalingen rond uithandengeving dienen een aantal bepalingen of onderdelen van bepalingen uit de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht, gewijzigd of opgeheven te worden om geen overlap en/of tegenstrijdige bepalingen te hebben.

Er wordt van de gelegenheid gebruikgemaakt om in de Jeugdbeschermingswet nog een aantal materiële rechtzettingen door te voeren in functie van de nieuwe terminologie die wordt gehanteerd in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Zo wordt er niet meer gesproken over een 'als misdrijf omschreven feit' maar over een 'jeugddelict'.

Tevens wordt het decreet betreffende de integrale jeugdhulp aangepast en wordt de rechtsgrond voor plaatsingen in een gemeenschapsinstelling opgeheven. Fase 2 houdt rekening met de uitdrukkelijke beleidskeuze om enkel nog jongeren die verdacht worden van een jeugddelict of een jeugddelict pleegden in de gemeenschapsinstellingen te begeleiden. Hiermee worden 'daders' en 'slachtoffers' gescheiden waardoor de kernopdracht van de publieke instellingen 'jeugddelinquentie' wordt (zoals trouwens in de ons omringende landen en conform internationale standaarden). Een uitzondering wordt gemaakt voor een voorbehouden capaciteit voor time-out op basis van het decreet Integrale Jeugdhulp.

Tot slot worden met dit ontwerp van decreet de categorie van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving en jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding (als volwaardig alternatief voor de uithandengeving) mogelijk is, gelijkgesteld. Ook wordt de lijst van misdrijven voor uithandengeving waarvoor geen cumul met gesloten begeleiding nodig is uitgebreid.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het Vlaamse regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1) voorziet in de implementatie van het jeugddelinquentierecht. De gefaseerde uitvoering van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht is een duidelijke beleidsdoelstelling. Het investeren in capaciteit en de vernieuwing en aanpassing van de werking van de gesloten gemeenschapsinstellingen is hierin uitvoerig opgenomen. Ook in de beleidsnota's van de ministers van Justitie en Handhaving en Welzijn (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 137/1 en 120/1) is de uitvoering van de gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding opgenomen, conform het decreet en dit uiterlijk op 1 september 2022. Voorliggend ontwerp van decreet geeft uitvoering aan deze beleidsdoelstelling.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

Er werd een kind- en jongereneffectrapport (JoKER) opgemaakt, dat als bijlage is toegevoegd.

Budgettaire impact

Het ontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid. De wijzigingen betreffen materiële aanpassingen en overgangsbepalingen aan diverse regelgevingen in functie van de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie, de gesloten begeleiding, de langdurige gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen en de bepalingen betreffende de uithandengeving in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

De budgettaire impact is meegenomen in het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 15 februari 2019 tot uitvoering van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de organisatie, samenstelling en de werking van de afdelingen gesloten oriëntatie, gesloten begeleiding en gesloten begeleiding van maximaal twee, vijf of zeven jaar in de gemeenschapsinstellingen.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen

Het voorstel heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen.

C. Totstandkomingsprocedure

Wetgevingsadvies

Het ontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2021/415 van 5 november 2021.

Advies Raadgevend Comité agentschap Opgroeien en Opvolggroep Jeugddelinquentierecht

Bijgaand ontwerp van decreet werd voorgelegd aan de leden van het Raadgevend Comité op 25 november 2021 en aan de leden van de Opvolggroep Jeugddelinquentierecht op 26 november 2021.

De leden verwijzen naar het waardevolle karakter van het ontwerp door in te zetten op een trajectmatige benadering van jongeren met aandacht voor actieve samenwerking met actoren buiten de gemeenschapsinstellingen met het oog op re-integratie (linken met lokale actoren in de omgeving van de jongeren, hun gezinnen en netwerk, jeugdhulp, justitie, politie, maar ook geestelijke gezondheid enzovoort).

De technische opmerkingen werden verwerkt in het ontwerp. Verder wordt op suggestie van de opvolggroep in de toelichting bij de artikelen louter verduidelijkt wat het vervolgt raject bij de langdurige gesloten begeleiding in een gemeenschapsinstelling inhoudt.

JoKER

Het JoKER werd uitgebracht op 14 december 2021.

Principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering

Op 17 december 2021 werd het voorontwerp van decreet principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering (VR 2021 1712 DOC. 1504/1bis, 1504/2, 1504/3bis en 1504/5bis). Op basis daarvan werd advies gevraagd aan de Raad van State.

Advies van de Werkgroep opstart gesloten oriëntatie

In de schoot van de Opvolggroep Jeugddelinquentierecht werd een werkgroep opgericht met het oog op het maken van operationele afspraken in functie van de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie.

Na overleg met een vertegenwoordiging van het Openbaar Ministerie en jeugdrechtshouders blijkt dat de termijn van 48 uur na ontvangst van de initiële risicotaxatie voor het horen (van de minderjarige en zijn advocaat, alsook, wanneer het dit wenst, het Openbaar Ministerie) praktisch niet haalbaar is.

Dit zou in concreto immers betekenen dat voor een verslag dat op donderdag of vrijdag wordt neergelegd de zittingen in het weekend zouden moeten doorgaan, wat niet haalbaar is, noch voor de jeugdmagistratuur, noch voor de overbrengingen vanuit de gesloten oriëntatie door de politie.

De termijn van 48 uur in artikel 26, §4, derde en vierde lid, van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht wordt om die reden via een nieuw artikel 17 gewijzigd naar twee werkdagen.

Advies van de Raad van State

Het advies van de Raad van State werd verleend op 9 februari 2022. Hierna volgt een bespreking van het gevolg dat gegeven wordt aan dit advies van de Raad van State.

Opmerking onder punt 2 van het advies

De Raad van State geeft aan dat het omwille van de rechtszekerheid ten eerste aanbeveling verdient om in overleg te treden met de federale overheid en met de andere gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie teneinde duidelijke en eenvormige procedureregels uit te vaardigen die optimaal aansluiten op de regelgeving van de gemeenschappen. Het materieel jeugddelinquentierecht is een gemeenschapsbevoegdheid, maar het is duidelijk dat aanpassingen aan de procedure of de gerechtelijke organisatie blijven behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid en dat deze – indien zij zich opdringen – altijd in overleg en afstemming met de federale overheid gebeuren.

De Vlaamse Gemeenschap is ook zeker vragende partij tot afstemming met de andere gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Opmerking onder punt 3 van het advies

De Raad van State doet de suggestie om in het decreet Jeugddelinquentierecht te expliciteren dat het oriëntatievoorstel (het betreft hier het meer uitgediepte oriëntatievoorstel na de initiële risicotaxatie) een bindend karakter heeft in het geval het geen voortzetting van de gesloten begeleiding adviseert. Dit zou de rechtszekerheid ten goede komen.

De Raad van State verwijst hiervoor naar het arrest 22/2021 van het Grondwettelijk Hof van 11 februari 2021: "B.39.1.2. Tijdens de resterende duur van de gesloten oriëntatie wordt een oriëntatievoorstel uitgewerkt. Indien het voorstel een gesloten begeleiding adviseert, dient het ook een voorstel te bevatten over de duur van de gesloten begeleiding in een gemeenschapsinstelling. De jeugdrechter kan krachtens artikel 27, §2, eerste lid, pas tot een gesloten begeleiding beslissen nadat hij het oriëntatievoorstel bedoeld in artikel 26, §4, vierde lid, heeft ontvangen. Die bepaling dient bijgevolg aldus te worden begrepen dat een gesloten

begeleiding enkel door de jeugdrechter kan worden opgelegd indien die maatregel in het oriëntatievoorstel wordt geadviseerd.”

De zienswijze van de Raad sluit ook aan bij wat eerder gesteld werd in de memorie bij het decreet over het oriëntatievoorstel: “Het gevoerde onderzoek resulteert in een onderbouwd, multidisciplinair verslag, rekening houdend met de gegevens waarover men op dat moment beschikt/kan beschikken. Naast de ernst van het delict, zijn onder meer recidive, de context waarbinnen het jeugddelict gepleegd werd, de persoonlijkheid, de gedragsmatige ontwikkeling en de totale evolutie van de jongere factoren die worden onderzocht en desgevallend in rekening gebracht bij het uitschrijven van het advies. Als er na deze uitvoerige analyse op alle levensdomeinen wordt geoordeeld dat er voor een jongere geen nood bestaat aan verdere geslotenheid, maar een andere reactie op het delict meer aangewezen lijkt, wordt de vrijheidsberoving zo snel als mogelijk beëindigd.”

Toch zijn er situaties denkbaar waarin het oriëntatieverslag niet alle info bevat of kan bevatten. Er wordt bijvoorbeeld gedacht aan situaties waarin de staatsveiligheid over bepaalde info beschikt die niet zomaar gedeeld mag worden met de afdeling gesloten oriëntatie en dus niet mee in de afweging tot verdere noodzaak aan geslotenheid vervat zit. Ook andere informatie waarover het parket beschikt kan ertoe leiden dat de jeugdrechter toch moet kunnen beslissen tot een gesloten begeleiding. Zo kan er gedacht worden aan elementen uit het strafdossier waaruit blijkt dat er ernstige redenen zijn om te denken dat de betrokkene nieuwe feiten zou plegen, of collusiegevaar.

Er wordt gevolg gegeven aan het advies van de Raad van State, en in een nieuw artikel 18 van dit ontwerp van decreet wordt geëxpliciteerd dat het bindend karakter van het oriëntatievoorstel, met de nuancering dat de jeugdrechter van het advies kan afwijken op basis van een gemotiveerde beslissing.

Opmerking onder punt 4 van het advies

Er wordt gevolg gegeven aan de suggestie van de Raad van State en artikel 3, 2°, van het ontwerp van decreet wordt geschrapt.

De voorgestelde wijziging aan artikel 44, §5, van de Jeugdbeschermingswet van de woorden “maatregel en sanctie” naar de woorden “maatregel of sanctie” beoogde enkel een materiële rechtzetting. In het Jeugddelinquentiedecreet vormt een maatregel immers enkel “het maatschappelijk antwoord op een jeugddelict tijdens de voorbereidende rechtspleging” (artikel 2, 9°), terwijl de sanctie het maatschappelijk antwoord vormt “tijdens de rechtspleging ten gronde” (artikel 2, 19°).

Het was geenszins de bedoeling van de decreetgever om een wijziging aan te brengen in de regeling van de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank en te bepalen dat de wijziging van verblijfplaats tijdens de voorbereidende rechtspleging ook een wijziging in de bevoegde jeugdrechtbank met zich meebrengt. Het komt immers de federale wetgever toe om te verduidelijken of de regels van artikel 44, §5 en §6, van de Jeugdbeschermingswet al dan niet gelden tijdens de voorbereidende rechtspleging. De regeling rond verandering van verblijfplaats en de bevoegde jeugdrechtbank vormen het voorwerp van overleg met de federale overheid (zie ook opmerking onder punt 2).

Opmerking onder punt 5 van het advies

Artikel 17, 2°, van het ontwerp (hernummerd naar artikel 19, 2°) heft de bepalingen van artikel 37, §3, van het Jeugddelinquentiedecreet grotendeels op doordat deze bepaling enkel voor jongeren vanaf achttien jaar in een evaluatie voorzag. Deze discriminatie met minderjarigen onder de achttien jaar was niet de bedoe-

ling en bovendien tegenstrijdig met de halfjaarlijkse evaluatie die voor deze doelgroep is voorzien in artikel 37, §5. Door de opheffing werd echter ook de bepaling opgeheven dat de sanctie "gericht is op begeleiding en re-integratie", wat niet de bedoeling was.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de tekst van het hernummerde artikel 19, 2°, van het ontwerp in die zin aangepast dat de verwijzing naar de gerichtheid op begeleiding en re-integratie overeind blijft. De opheffing van de overige bepalingen blijft behouden.

Opmerking onder punt 6 van het advies

De Raad van State vraagt om na te gaan of de verwijzing naar artikel 376 van het Strafwetboek opgenomen moet worden hetzij in artikel 38, §2, tweede lid, 2°, van het Jeugddelinquentiedecreet (lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is indien cumulatief ook voldaan is aan de voorwaarde van een eerdere gesloten begeleiding als sanctie), hetzij in de lijst van artikel 38, §2, derde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet (waarbij het jeugddelict an sich voldoende is voor een beslissing tot uithandengeving).

Zoals bepaald in de tekst van artikel 18, 2°, van het ontwerp van decreet, dat hernummerd wordt naar artikel 20, 2°, wordt artikel 376 van het Strafwetboek toegevoegd aan de lijst van misdrijven waarvoor een uithandengeving mogelijk is zonder cumul met een gesloten begeleiding als sanctie. Zoals gesteld ent de decreetgever zich voor deze uitbreiding op de limitatieve lijst van zeer ernstige maatschappijverstoringe misdrijven waarvoor een langdurige gesloten begeleiding mogelijk is voor minderjarigen tussen de 12 en 16 jaar. De tekst van het voorontwerp van decreet was in die zin reeds correct.

Ook de memorie van toelichting behoeft geen aanpassing. De verwijzing in de memorie naar artikel 376 van het Strafwetboek heeft enkel tot doel de lijst van misdrijven waarvoor een uithandengeving mogelijk is uit te breiden met artikel 376. In de huidige tekst van het decreet was dit artikel immers niet opgenomen, wat nu wordt rechtgezet.

Opmerking onder punt 7

De Raad van State geeft aan dat door te kiezen voor de toepassing van de nieuwe regels voor feiten gepleegd na 1 september 2022, gekozen wordt voor een rechtszekere en duidelijke regeling.

De Raad merkt hierbij wel op dat er voor feiten gepleegd voor 1 september 2022 rekening gehouden moet worden met het beginsel van de 'retroactiviteit van de mildere straf', zoals gewaarborgd door artikel 15 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (BUPO-verdrag), artikel 49 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM). Het is aan de jeugdrechtbank om bij de beslissing ten gronde in elke individuele case te checken of met dit algemeen beginsel van de retroactiviteit van de mildere Strafwet rekening gehouden werd. Dit wordt ook zo opgenomen de memorie van toelichting.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade

Artikel 2

Dit artikel betreft een materiële rechtzetting. De aanpassing aan artikel 36bis van de Jeugdbeschermingswet door artikel 49, 3°, van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht was onvolledig, waardoor een verwijzing naar artikel 5 wordt toegevoegd.

Artikel 3

Punt 1° betreft een materiële rechtzetting in functie van de in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht gehanteerde terminologie 'jeugddelict'.

Artikel 4

Dit artikel betreft een materiële rechtzetting aan artikel 45 van de Jeugdbeschermingswet betreffende het aanhangig maken van de zaak bij de jeugdrechtbank in functie van de opheffing van artikel 37 en 52 van de Jeugdbeschermingswet ten gevolge van de inwerkingtreding van de artikelen betreffende de gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding.

Artikel 5

Dit artikel betreft een materiële rechtzetting aan de bevoegdheid van de jeugdrechter en jeugdrechtbank om kennis te nemen van vorderingen en dagvaardingen ten aanzien van "de personen die vervolgd worden wegens het plegen van een jeugddelict", dit in functie van de in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht gehanteerde terminologie.

Artikel 6

Dit artikel betreft een materiële rechtzetting in functie van de in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht gehanteerde terminologie 'jeugddelict'.

Artikel 7

Dit artikel betreft een materiële wijziging in functie van de inwerkingtreding van artikel 38 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht betreffende de uithandengeving.

Artikel 8

Punt 1° betreft een materiële wijziging in functie van de opheffing van artikel 52quater van de Jeugdbeschermingswet en in functie van de artikelen van een gesloten oriëntatie in een gemeenschapsinstelling op grond van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Punt 2° betreft een materiële wijziging in functie van de inwerkingtreding van artikel 38 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht betreffende de uithandengeving.

Artikel 9

Punt 1° betreft een materiële wijziging aan artikel 52ter van de Jeugdbeschermingswet in functie van de opheffing van artikel 52.

Punt 2° betreft een materiële rechtzetting. Met het wijzigingsdecreet van 24 september 2019 werd aan artikel 52ter van de Jeugdbeschermingswet een zinsnede toegevoegd waardoor in de overgangperiode tot aan de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen verzet tegen een voorlopige plaatsing in een gemeenschapsinstelling was uitgesloten. Gelet op de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding wordt deze overgangsregeling met punt 2° opgeheven.

Artikel 10

Artikel 52quater, eerste tot en met vierde lid, van de Jeugdbeschermingswet voorziet in de plaatsingscriteria alsook de duur en mogelijkheden tot verlengbaarheid van een voorlopige maatregel tot plaatsing in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling. Deze bepalingen worden opgeheven in functie van de nieuwe bepalingen met betrekking tot de termijn en verlengbaarheid van de maatregelen gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Artikel 52quater, vijfde tot en met achtste lid, van de Jeugdbeschermingswet voorziet in een bijzondere beroepstermijn en termijn van behandeling in geval van beroep tegen maatregelen tot voorlopige plaatsing in een gemeenschapsinstelling. De decreetgever voorziet in het kader van zijn impliciete bevoegdheden in eenzelfde beroepstermijn van 48 uur en eenzelfde beroepsprocedure en uitspraak binnen de vijftien werkdagen tegen de maatregelen (en verlengingen daarvan) waarbij een gesloten oriëntatie of gesloten begeleiding wordt opgelegd tijdens de voorbereidende rechtspleging. Omwille van de duidelijkheid en leesbaarheid worden alle bepalingen met betrekking tot beroep geregeld in artikel 58 van de Jeugdbeschermingswet.

Artikel 11

Dit artikel voorziet in de wijziging van artikel 57bis van de Jeugdbeschermingswet met betrekking tot de uithandengeving ten gevolge van de inwerkingtreding van artikel 38 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Punt 1° voorziet in de opheffing van paragraaf 1 en 2 van artikel 57bis van de Jeugdbeschermingswet. Deze bepalingen mogen worden opgeheven, aangezien de voorwaarden voor uithandengeving voortaan vervat zitten in artikel 38 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Punt 2° tot en met 5° bevatten een materiële wijziging aan de bepalingen van de procedure voor uithandengeving in functie van de inwerkingtreding van artikel 38 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Punt 6° voorziet in de opheffing van paragraaf 7 van artikel 57bis van de Jeugdbeschermingswet waarmee de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van gedetineerden, en de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoerings-

modaliteiten, van toepassing worden verklaard op uit handen gegeven minderjarigen. Eenzelfde bepaling is immers reeds opgenomen in artikel 38 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Artikel 12

Punt 1° voorziet in een materiële wijziging in functie van de afwijkende regels voor verzet en hoger beroep. De opgenomen verwijzing naar artikel 52ter van de Jeugdbeschermingswet slaat op de onmogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen maatregelen op grond van artikel 20, §2, eerste lid, van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. De verwijzing naar de bijzondere beroepstermijn voor een gesloten plaatsing tijdens de voorbereidende rechtspleging, zoals voorzien door artikel 52quater van de Jeugdbeschermingswet, wordt vervangen door een verwijzing naar de bijzondere beroepstermijnen voor gesloten reacties die met dit decreet worden ingevoerd.

Punt 2° voorziet in de noodzakelijke wijzigingen aan artikel 58 van de Jeugdbeschermingswet in functie van een bijzondere verkorte beroepstermijn van 48 uur in geval van beroep tegen maatregelen (of desgevallend de verlenging daarvan) waarbij een gesloten oriëntatie of gesloten begeleiding wordt opgelegd tijdens de voorbereidende rechtspleging. Het beroep kan worden ingesteld door een verklaring aan de directeur van de instelling of aan de persoon die de directeur hier toe aanstelt. De directeur schrijft de beroepen in een genummerd en geparafeerd register in. Hij geeft er onmiddellijk kennis van aan de griffie van de bevoegde rechtbank en zendt haar per aangetekende brief een uittreksel van het register.

De jeugdkamer van het hof van beroep behandelt de zaak en doet uitspraak binnen vijftien werkdagen te rekenen van de akte van hoger beroep. Na het verstrijken van deze termijn vervalt de maatregel. De termijn wordt geschorst tijdens de duur van het uitstel toegekend op verzoek van de verdediging. De termijn van dagvaarding voor het Hof bedraagt drie dagen.

De bijzondere beroepstermijn van 48 uur met uitspraak binnen de vijftien werkdagen wordt ook voorzien in de fase ten gronde bij het opleggen van een gesloten oriëntatie als sanctie. Gelet op de maximale duur van de gesloten oriëntatie van één maand is de gemeenrechtelijke termijn van dertig kalenderdagen voor het instellen van beroep en de termijn van een maand voor uitspraak hier immers ontoereikend.

Tot slot wordt omwille van de rechtswaarborgen eenzelfde verkorte beroepstermijn en -procedure voorzien wanneer een minderjarige tijdens de voorlopige rechtspleging wordt toevertrouwd aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, met toepassing van artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Artikel 13

In artikel 63ter van de Jeugdbeschermingswet werd met het decreet van 15 februari 2019 de terminologie onterecht gewijzigd in functie van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Het gaat hier immers om de maatregelen in het kader van de oorspronkelijk aan de gemeenschap toegekende bevoegdheid inzake jeugdbescherming ten aanzien van niet-delinquente minderjarigen. De doorgevoerde wijzigingen worden met deze aanpassing opnieuw ongedaan gemaakt.

Artikel 14

Dit artikel betreft een materiële rechtzetting ingevolge de opheffing van de bijzondere beroepstermijn in artikel 52quater van de Jeugdbeschermingswet.

Artikel 15

Dit artikel betreft een materiële rechtzetting in functie van de in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht gehanteerde terminologie 'jeugddelict'.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

Artikel 16

De inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding houdt rekening met de uitdrukkelijke beleidskeuze om enkel nog jongeren die verdacht worden van een jeugddelict of een jeugddelict pleegden in de gemeenschapsinstellingen te begeleiden. Hiermee worden 'daders' en 'slachtoffers' gescheiden waardoor de kernopdracht van de publieke instellingen 'jeugddelinquentie' wordt (zoals trouwens in de ons omringende landen en conform internationale standaarden).

Met ingang van 1 maart 2023 wordt de rechtsgrond om een minderjarige met toepassing van het decreet Integrale Jeugdhulp van 12 juli 2013 toe te vertrouwen aan een open of gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling opgeheven. Met het oog op een zorgzame uitstroom of doorstroom en dit in nauwe afstemming met de operationalisering van de nieuwe initiatieven voor veilig verblijf wordt in de overgangsbepalingen in artikel 23 van dit ontwerp van decreet voorzien dat lopende beschikkingen of vonnissen verder kunnen worden uitgevoerd tot de einddatum.

De mogelijkheid van herstelgerichte time-out in de gemeenschapsinstellingen blijft behouden op grond van artikel 48, §1, eerste lid, 9°, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht

Artikel 17

Dit artikel wijzigt de termijn van 48 uur na ontvangst van de initiële risicotaxatie voor het horen (van de minderjarige en zijn advocaat, alsook, wanneer het dit wenst, het Openbaar Ministerie) naar twee werkdagen.

De termijn van 48 uur zou in concreto immers betekenen dat voor een verslag dat op donderdag of vrijdag wordt neergelegd de zittingen in het weekend zouden moeten doorgaan, wat niet haalbaar is, noch voor de jeugdmagistratuur, noch voor de overbrengingen vanuit de gesloten oriëntatie door de politie.

Artikel 18

Dit artikel bepaalt dat een gesloten begeleiding enkel door de jeugdrechter kan worden opgelegd indien die maatregel in het oriëntatievoorstel wordt geadviseerd, met de nuancering dat de jeugdrechter van het advies kan afwijken op basis van een gemotiveerde beslissing.

Artikel 19

Punt 1° betreft een materiële rechtzetting. Met dit artikel wordt de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ mogelijk is, afgestemd op de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is. Gelet op het feit dat de langdurige gesloten begeleiding een volwaardig alternatief voor uithandengeving is, is het logisch dat de lijst van misdrijven voor beide overeenstemt. Concreet wordt de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding mogelijk is uitgebreid met een poging tot het plegen van een feit als vermeld in artikel 393, 394, 395, 396 en 397 van het Strafwetboek (poging tot doodslag en moord).

Punt 2° betreft een materiële rechtzetting. Het was niet de bedoeling van de decreetgever een discriminatie in te voeren. Ook voor de minderjarigen onder de 18 wordt, zoals bepaald in artikel 37, §5, van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht, voorzien in een halfjaarlijkse evaluatie van de langdurige gesloten begeleiding. Deze evaluatie heeft als doel na te gaan of het uitgestippelde traject nog steeds 'op maat' is van de minderjarige en of de 'behoefte aan gesloten begeleiding' nog steeds aanwezig is dan wel welk vervolgtraject wel aangewezen is. Via de herziening kan de jeugdrechtbank steeds beslissen om deze sanctie in te trekken of binnen de maximale duur zoals bepaald in het vonnis te wijzigen naar een minder ingrijpende maatregel zoals bijvoorbeeld een delictgerichte contextbegeleiding.

Punt 3° betreft eveneens een materiële rechtzetting. Hiermee wordt de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding mogelijk is zonder een maatschappelijk en een medisch-psychologisch onderzoek in het geval van recidive van bepaalde misdrijven door minderjarigen in de leeftijdscategorie van 16 tot 18 jaar afgestemd op de basislijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding mogelijk is. Het element voor de versnelde procedure ligt in de recidive van bepaalde zware misdrijven waardoor in principe reeds verslagen over de persoonlijkheid van de minderjarige ter beschikking zijn. De jeugdrechtbank kan ook te allen tijde bijkomende onderzoeken laten uitvoeren indien gewenst. De versnelde procedure is tenslotte een mogelijkheid, geen verplichting.

Punt 4° betreft een materiële rechtzetting in functie van gelijkstelling met de parallelle uitzondering die bestaat voor de versnelde procedure voor uithandengeving in artikel 38, §3, derde lid, 3°, waar de toevoeging "of correctionele gevangenisstraf" niet is opgenomen.

Punt 5° betreft een materiële rechtzetting van de lijst van jeugddelicten die strafbaar zijn met twintig jaar opsluiting of meer en waarvoor een terbeschikkingstelling van de jeugdrechtbank mogelijk is. Concreet wordt gespecificeerd dat het gaat om artikel 140, §2, wordt artikel 141 geschrapt en worden artikel 375, zevende lid, en 417ter, derde lid, 1°, van het Strafwetboek toegevoegd aan de lijst van jeugddelicten.

Artikel 20

Punt 1° betreft een materiële rechtzetting. Met dit artikel wordt de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is afgestemd op de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding mogelijk is. Gelet op het feit dat de langdurige gesloten begeleiding een volwaardig alternatief voor uithandengeving is, is het logisch dat de lijst van misdrijven voor beide overeenstemt. Concreet wordt de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is uitgebreid met artikel 376 (verkrachting of aanranding van de eerbaarheid met de dood tot gevolg of gepaard gaande met folteringen of opsluiting), 379 (bederf

van de jeugd en prostitutie) en 428, §5 (ontvoering van minderjarige met de dood tot gevolg), van het Strafwetboek.

Met punt 2° wordt de mogelijkheid van uithandengeving zonder een cumulatie met een gesloten sanctie uitgebreid voor een aantal ernstige jeugddelicten. De decreetgever ent zich voor deze uitbreiding op de limitatieve lijst van misdrijven waarvoor een langdurige gesloten begeleiding mogelijk is voor minderjarigen tussen de 12 en 16 jaar, met name artikel 375, 376, 393, 394, 395, 396, 397 en 475 van het Strafwetboek. De decreetgever maakt de keuze om een uithandengeving zonder een cumulatie met een gesloten sanctie naast de reeds voorziene mogelijkheid voor oorlogs- en terroristische misdrijven ook mogelijk te maken voor bijkomende welbepaalde categorieën van zeer ernstige maatschappijversturende misdrijven, met name levensdelicten (inclusief artikel 475 van het Strafwetboek (roofmoord)). Gelet op de ernstige, levenslange impact op het slachtoffer en de sterke maatschappelijke impact, maakt de decreetgever uitdrukkelijk de keuze om alle vormen van verkrachting (artikel 375 en 376 van het Strafwetboek) mee te nemen.

Daarnaast wordt de zinsnede dat het moet gaan om feiten die, indien gepleegd door een volwassene, strafbaar worden gesteld met een gevangenisstraf van vijf tot tien jaar of een zwaardere straf opgeheven. Deze voorwaarde is zinledig, aangezien alle aangehaalde misdrijven minstens een dergelijk zware straf kennen.

Punt 3° betreft een materiële rechtzetting. Hiermee wordt de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is zonder maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek in het geval van recidive van bepaalde misdrijven afgestemd op de basislijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is. Het element voor een versnelde procedure ligt in de recidive van bepaalde zware misdrijven waardoor doorgaans reeds verslagen over de persoonlijkheid van de minderjarige ter beschikking zijn. De jeugdrechtbank kan ook te allen tijde bijkomende onderzoeken laten uitvoeren indien gewenst. De versnelde procedure is tenslotte een mogelijkheid, geen verplichting.

Punt 4° betreft een materiële rechtzetting.

Artikel 21

Dit artikel voorziet in de noodzakelijke overgangsbepalingen met betrekkelijk tot het toepasselijk recht voor plaatsingen in een gemeenschapsinstelling en plaatsingen op grond van de zogenaamde Everbergwet.

Er wordt voor gekozen om de datum van het gepleegde jeugddelict te nemen als het cesuurmoment, dit wil zeggen het startpunt voor het intertemporele toepassingsgebied van de nieuwe bepalingen van de gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding. Met dit standpunt wordt gekozen voor een eenvoudige en duidelijke regeling voor gebruikers en verwijzers.

Dit betekent dat de nieuwe bepalingen van de gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding slechts van toepassing zijn voor jeugddelicten gepleegd vanaf 1 maart 2023.

Hiermee wordt voor plaatsingsmaatregelen gevolg gegeven aan het advies van de Raad van State bij het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht (advies 62.779/3 van 18 april 2018, randnummer 274).

Voor feiten gepleegd vóór 1 maart 2023 blijven voor plaatsingen in een gemeenschapsinstelling de bepalingen van de Jeugdbeschermingswet van toepassing, met in achtneming van het beginsel van 'retroactiviteit van de mildere straf'.

Ook de bepalingen die betrekking hebben op de uitvoering van deze bepalingen blijven van toepassing (o.a. de duur, leeftijdsgrens, bepalingen met betrekking tot de rechtsmiddelen enzovoort).

Concreet betekent dit het volgende.

Voor voorlopige maatregelen en maatregelen op grond van de wet van 8 april 1965:

- Voor voorlopige plaatsingen in een gemeenschapsinstelling naar aanleiding van een jeugddelict gepleegd vóór 1 maart 2023 blijven de regels van artikel 52 en 52quater van de Jeugdbeschermingswet van toepassing, d.w.z. voor gesloten plaatsingen een maximale duur van drie maanden, eenmaal verlengbaar met drie maanden en vervolgens maand per maand mits gemotiveerde beslissing. Ook de maximale leeftijdsgrens van 20 jaar op grond van artikel 52 van de Jeugdbeschermingswet blijft behouden. Hetzelfde geldt voor de maatregelen ten gronde. Ook hier blijven artikel 37, §2, 8°, 37, §2quater, en 37, §3, van de wet van 8 april 1965, zoals van kracht op 28 februari 2023, van toepassing naar aanleiding van een jeugddelict gepleegd vóór 1 maart 2023. Dit betekent ook dat voor feiten gepleegd vóór 1 september 2022 de leeftijdsgrens van 20 jaar behouden blijft, inclusief de verplichte halfjaarlijkse herziening.
- Voor jeugddelicten gepleegd vanaf 1 maart 2023 zijn de bepalingen m.b.t. de gesloten begeleiding van het decreet jeugddelinquentierecht van toepassing.

Voor voorlopige maatregelen met toepassing van de wet van 1 maart 2002:

- Ook voor de zogenaamde Everbergplaatsingen wordt het moment van het plegen van het jeugddelict genomen als cesuurmoment. Dit wil zeggen dat de wet van 1 maart 2002, zoals van kracht op 28 februari 2023, van toepassing blijft voor een voorlopige maatregel tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling met toepassing van de wet van 1 maart 2002, naar aanleiding van een jeugddelict gepleegd vóór 1 maart 2023.
- Voor jeugddelicten gepleegd vanaf 1 maart 2023 zijn de toegangscriteria en de bepalingen van de gesloten oriëntatie van toepassing.

Artikel 22

Dit artikel betreft een materiële rechtzetting ten gevolge van een verkeerde verwijzing. De gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding als vervangende maatregel voor het geval dat de minderjarige verdachte de opgelegde voorwaarden niet naleeft, vindt rechtsgrond in artikel 25, §1, derde lid, en niet in artikel 25, §8, derde, vierde en vijfde lid.

Artikel 23

Met het oog op een zorgzame uitstroom of doorstroom en dit in nauwe afstemming met de nieuwe initiatieven voor beveiligend verblijf wordt in de overgangsbepalingen voorzien dat beschikkingen of vonnissen die lopende zijn op het moment van inwerkingtreding van dit ontwerp van decreet voor minderjarigen die in een gemeenschapsinstelling zijn geplaatst op grond van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp tot de einddatum verder kunnen worden uitgevoerd.

Artikel 24

Dit artikel voorziet in overgangsbepalingen voor een hangende zaak met het oog op uithandengeving.

Een op datum van inwerkingtreding van dit ontwerp van decreet aanhangig gemaakte zaak wordt verder uitgevoerd overeenkomstig artikel 57bis van de Jeugdbeschermingswet.

Een vatting van de jeugdrechtbank door het Openbaar Ministerie met het oog op een uithandengeving na de datum van inwerkingtreding van dit ontwerp van decreet verloopt conform artikel 38 van het decreet Jeugddelinquentierecht.

Artikel 25

Dit artikel bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het oog op de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade

Art. 2. In artikel 36bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, ingevoegd bij de wet van 9 mei 1972 en gewijzigd bij de wetten van 19 januari 1990 en 2 februari 1994 en het decreet van 15 februari 2019, wordt tussen het woord "artikel" en de zinsnede "van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht" het getal "5" ingevoegd.

Art. 3. In artikel 44 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 30 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 15 februari 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3 worden de woorden "als misdrijf omschreven feit" vervangen door het woord "jeugddelict";

2° in paragraaf 5 worden de woorden "maatregel en sanctie" vervangen door de woorden "een maatregel of sanctie".

Art. 4. In artikel 45 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 2 a), gewijzigd bij de wet van 4 mei 1999, wordt de zinsnede "de in artikel 52 bepaalde voorlopige maatregelen van bewaring te bevelen" vervangen door de zinsnede "de in artikel 20, §2, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht bepaalde maatregelen te bevelen";

2° in punt 2 c), ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994 en gewijzigd bij de wet van 15 mei 2006, wordt de zinsnede "37, §3, 1°," opgeheven.

Art. 5. In artikel 46, tweede lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994, wordt de zinsnede "artikel 36, 4°" vervangen door de zinsnede "artikel 14 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht".

Art. 6. In artikel 47, derde lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 15 mei 2006 en gewijzigd bij het decreet van 15 februari 2019, worden de woorden "als misdrijf omschreven feit" telkens vervangen door het woord "jeugddelict".

Art. 7. In artikel 48, § 2, tweede lid, van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 2 februari 1994 en gewijzigd bij de wet van 27 december 2006 en de decreten van 15 februari 2019 en 24 september 2019, wordt de zinsnede "artikel 57bis" vervangen door de zinsnede "artikel 38 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht".

Art. 8. In artikel 49 van dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 24 september 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt de zinsnede "de artikelen 52ter en 52quater" vervangen door de zinsnede "artikel 52ter van deze wet en artikel 26 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";

2° in het vierde lid wordt de zinsnede "artikel 57bis" vervangen door de zinsnede "artikel 38 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht".

Art. 9. In artikel 52ter van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994 en gewijzigd bij de wetten van 15 mei 2006, 27 december 2006 en het decreet van 15 februari 2019 en 24 september 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt de zinsnede "In de gevallen zoals bedoeld in artikel 52, en" opgeheven;

2° in het vijfde lid wordt, wordt na het woord "jeugddelinquentierecht" de zinsnede "en een voorlopige plaatsing in een open of gesloten opvoedingsafdeling van een openbare gemeenschapsinstelling, bedoeld in artikel 37, §2, 8°" opgeheven.

Art. 10. Artikel 52quater van dezelfde wet, vervangen bij decreet van 24 september 2019, wordt opgeheven.

Art. 11. In artikel 57bis van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 13 juni 2006 en gewijzigd bij de wet van 31 juli 2009 en de decreten van 15 juli 2016, 15 februari 2019 en 24 september 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 en paragraaf 2 worden opgeheven;

2° in paragraaf 3, tweede lid, wordt de zinsnede "paragraaf 2, derde lid, 1°" vervangen door de zinsnede "artikel 38, § 3, derde lid, 1°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";

3° in paragraaf 3, tweede lid, wordt de zinsnede "paragraaf 2, derde lid, 2° en 3°" vervangen door de zinsnede "artikel 38, § 3, derde lid, 2° en 3°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";

4° in paragraaf 5 wordt het woord "dit" vervangen door de zinsnede "artikel 38 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";

5° in paragraaf 6 worden de woorden "deze bepaling" vervangen door de zinsnede "artikel 38 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";

6° paragraaf 7 wordt opgeheven.

Art. 12. In artikel 58 van dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 februari 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt de zinsnede "onverminderd de bepalingen van de artikelen 20 en 21 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en artikel 52quater, negende lid, en 53, derde lid van deze wet" vervangen door de zinsnede "met behoud van de toepassing van artikel 52ter, vijfde lid en met behoud van de toepassing van het vierde tot en met het zevende lid";

2° tussen het derde en het vierde lid worden vier leden ingevoegd, die luiden als volgt:

"Hoger beroep tegen een maatregel of sanctie waarbij een gesloten oriëntatie wordt opgelegd met toepassing van artikel 20, § 2, eerste lid, 4°, of artikel 29, § 2, eerste lid, 6°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wordt ingesteld binnen een termijn van achtenveertig uur.

Die termijn loopt ten aanzien van het openbaar ministerie vanaf de mededeling van de beschikking en ten aanzien van de andere partijen in het geding vanaf het vervullen van de vormvereisten, vermeld in artikel 52ter, vierde lid. Het beroep kan worden ingesteld door een verklaring aan de directeur van de instelling of aan de persoon die de directeur daarvoor aanstelt. De directeur schrijft de beroepen in een genummerd en geparafeerd register in, geeft er onmiddellijk kennis van aan de griffie van de bevoegde rechtbank en zendt haar per aangetekende brief een uittreksel van het register.

De jeugdkamer van het hof van beroep behandelt de zaak en doet uitspraak binnen vijftien werkdagen te rekenen van de akte van hoger beroep. Na het verstrijken van die termijn vervalt de maatregel. De termijn wordt geschorst tijdens de duur van het uitstel dat is toegekend op verzoek van de verdediging.

De termijn van dagvaarding voor het hof van beroep bedraagt drie dagen.

Hoger beroep tegen een maatregel of verlenging van een maatregel waarbij een minderjarige wordt toevertrouwd aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, met toepassing van artikel 20, § 2, eerste lid, 3°/1 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht of aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding, met toepassing van artikel 20, § 2, eerste lid, 5° van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wordt ingesteld binnen een termijn van achtenveertig uur. De procedure en de termijnen, vermeld in het vierde, vijfde en zesde lid, zijn overeenkomstig van toepassing.”.

Art. 13. In artikel 63ter van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994, en gewijzigd bij decreet van 15 februari 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, a), worden de woorden “en sancties” opgeheven;

2° in het eerste lid, b), wordt de zinsnede “als vermeld in artikel 29, § 2, eerste lid, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht” opgeheven.

Art. 14. In artikel 63quater van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994 en vervangen bij het decreet van 24 september 2019, wordt de zinsnede “De artikelen 52ter en 52quater, negende en tiende lid, zijn” vervangen door de zinsnede “Artikel 52ter is”.

Art. 15. In artikel 84 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 19 januari 1990, worden de woorden “als misdrijf omschreven feit” vervangen door het woord “jeugddelict”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

Art. 16. In artikel 48, §1, eerste lid, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, vervangen bij het decreet van 15 maart 2019, worden de punten 13° en 14° opgeheven.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht

Art. 17. In artikel 37 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 2, 4° wordt de zinsnede "of een poging tot het plegen van een feit als vermeld in de artikelen 393, 394, 395, 396 en 397 van het Strafwetboek" toegevoegd;

2° in paragraaf 3 worden de zinnen "De sanctie, vermeld in paragraaf 1, houdt een gesloten begeleiding binnen een afdeling van een gemeenschapsinstelling in, gericht op begeleiding en re-integratie, vanaf de datum van de plaatsing tot de dag van de eerstvolgende zittingsdag van de jeugdrechtbank na de dag waarop de minderjarige delictpleger, vermeld in paragraaf 1, de leeftijd van achttien jaar bereikt. Op deze zitting verschijnt de minderjarige delictpleger persoonlijk voor een evaluatie en om een vervolgtraject uit te werken." opgeheven;

3° in paragraaf 6, tweede lid, 2° wordt de zinsnede "323, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 392, 393, 394, 401, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475 en 476" vervangen door de zinsnede "136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 373, 375, 376, 379, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417ter, 417quater, 428, § 5, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475";

4° in paragraaf 6, tweede lid, 3° worden de woorden "of correctionele gevangenisstraf" opgeheven;

5° in paragraaf 8, tweede lid, 1° wordt de zinsnede "140, 141," vervangen door de zinsnede "140, §2, 375, zevende lid," en wordt de zinsnede "'417ter, derde lid, 2°" vervangen door de zinsnede "417ter, derde lid".

Art. 18. In artikel 38 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, tweede lid, 2° wordt de zinsnede "373, 375, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417ter, 417quater, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475" vervangen door de zinsnede "373, 379, 400, 401, 417ter, 417quater, 428, § 5, 468, 469, 470, 471, 472, 473 en 474";

2° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede "en 141" vervangen door de zinsnede ", 141, 375, 376, 393, 394, 395, 396, 397 en 475" en wordt de zinsnede ", die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar worden gesteld met een gevangenisstraf van vijf tot tien jaar of een zwaardere straf" opgeheven;

3° in paragraaf 3, derde lid, 2° ,wordt de zinsnede "323, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 392, 393, 394, 401, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475 en 476" vervangen door de zinsnede "136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 373, 375, 376, 379, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417ter, 417quater, 428, § 5, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475";

4° in paragraaf 3, derde lid, 3°, wordt het woord "hoofdgevangenisstraf" vervangen door het woord "opsluiting".

Art. 19. Artikel 87, §2, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"§2. Artikel 52 en 52quater van de wet van 8 april 1965, zoals van kracht op 31 augustus 2022, blijven van toepassing voor een voorlopige maatregel tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling, naar aanleiding van een jeugddelict dat gepleegd is vóór 1 september 2022.

Artikel 37, § 2, 8°, 37, § 2quater, en artikel 37, § 3, van de wet van 8 april 1965, zoals van kracht op 31 augustus 2022, blijven van toepassing voor een maatregel tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling, naar aanleiding van een jeugddelict dat gepleegd is vóór 1 september 2022.

De regels, vermeld in de wet van 8 april 1965, die op de uitvoering van de in het eerste en tweede lid vermelde voorlopige maatregelen en maatregelen betrekking hebben, zoals van kracht op 31 augustus 2022, blijven van toepassing naar aanleiding van een jeugddelict dat gepleegd is vóór 1 september 2022.

De wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, zoals van kracht op 31 augustus 2022, blijft van toepassing voor een voorlopige maatregel tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling, met toepassing van de bovenvermelde wet van 1 maart 2002, naar aanleiding van een jeugddelict dat gepleegd is vóór 1 september 2022."

Art. 20. In artikel 89, tweede lid van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 24 september 2019 wordt de zinsnede "25, §8, derde, vierde en vijfde lid" vervangen door de zinsnede "25, §1, derde lid".

Hoofdstuk 4. Overgangsbepalingen

Afdeling 1. Maatregelen tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling met toepassing van het decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

Art. 21. Een voorlopige maatregel of maatregel tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling die is uitgesproken door de jeugdrechter of jeugdrechtbank met toepassing van artikel 48, §1, eerste lid, 13° of 14°, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en die in uitvoering is op de datum van inwerkingtreding van dit decreet, kan verder worden uitgevoerd tot de einddatum die is opgenomen in de beschikking of het vonnis.

Afdeling 2. Uithandengeving

Art. 22. Een zaak die aanhangig is gemaakt bij de jeugdrechtbank op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet met het oog op een uithandengeving,

wordt verder uitgevoerd overeenkomstig de voorwaarden en procedure van artikel 57bis van de wet van 8 april 1965, zoals van kracht voor de inwerkingtreding van dit decreet.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Art. 23. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2022.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 70.752/1
van 9 februari 2022

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het oog op de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen’

Op 21 december 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het oog op de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 27 januari 2022. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Githa SCHEPPERS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 9 februari 2022.

*

STREKKING

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap strekt ertoe diverse wijzigingen aan te brengen in de wet van 8 april 1965 ‘betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade’ (de Jeugdbeschermingswet), het decreet van 12 juli 2013 ‘betreffende de integrale jeugdhulp’ en het decreet van 15 februari 2019 ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’ (het Jeugddelinquentiedecreet). De wijzigingen houden onder meer verband met de inwerkingtreding van een aantal bepalingen van het Jeugddelinquentiedecreet (de gesloten oriëntatie, de gesloten begeleiding en de nieuwe bepalingen rond uithandengeving). Daarbij worden ook een aantal materiële rechtzettingen doorgevoerd die rekening houden met de terminologie die wordt gehanteerd in het Jeugddelinquentiedecreet. Daarnaast wordt het decreet van 12 juli 2013 aangepast om gevolg te geven aan de beleidskeuze enkel nog jongeren die verdacht worden van het plegen van een jeugddelict of jongeren die zo’n delict pleegden, in de gemeenschapsinstellingen te begeleiden.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKING

2. De regeling van de rechtspleging die moet worden gevolgd bij het opleggen van reacties op een jeugddelict, vormt, krachtens artikel 5, § 1, II, 6°, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ een federale bevoegdheid. Gelet op de verwevenheid tussen materiële regels en procedureregels op dit vlak, dienen deze laatste regels, die zijn geconcipieerd op een moment dat het bepalen van de maatregelen die kunnen worden genomen ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd nog een federale bevoegdheid was, te worden geactualiseerd rekening houdend met de nieuwe, door de gemeenschappen aan te nemen regels. Al is het aanvaardbaar dat de gemeenschapswetgevers (en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie), elk binnen hun bevoegdheidssfeer, op grond van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 actualisering doorvoeren in de rechtsplegingsregels die verband houden met de door hen nieuw ingevoerde reacties op jeugddelinquentie,¹ toch verdient het omwille van de rechtszekerheid ten zeerste aanbeveling om in overleg te treden met de federale overheid en met de andere gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie teneinde duidelijke en eenvormige procedureregels uit te vaardigen die optimaal aansluiten op de regelgeving van de gemeenschappen.

3. Het voorontwerp van decreet houdt verband met de inwerkingtreding van het luik ‘gesloten plaatsing’ van het Jeugddelinquentiedecreet, en maakt van de gelegenheid gebruik om een aantal bepalingen aangaande de gesloten plaatsing of de uithandengeving aan te passen. Er wordt de stellers van het voorontwerp ter overweging gegeven om na te gaan of het niet raadzaam is om in artikel 26, § 4, of artikel 27, § 2, van het Jeugddelinquentiedecreet te verduidelijken dat

---

¹ Zie bv. GwH 11 februari 2021, nr. 22/2021, B.18.1.

een oriëntatievoorstel eigenlijk een bindend karakter heeft in het geval het geen voortzetting van de gesloten begeleiding adviseert. In zijn arrest 22/2021 heeft het Grondwettelijk Hof immers het volgende vastgesteld ten aanzien van het oriëntatievoorstel dat tijdens de gesloten oriëntatie wordt uitgewerkt:

“Indien het voorstel een gesloten begeleiding adviseert, dient het ook een voorstel te bevatten over de duur van de gesloten begeleiding in een gemeenschapsinstelling. De jeugdrechter kan krachtens artikel 27, § 2, eerste lid, pas tot een gesloten begeleiding beslissen nadat hij het oriëntatievoorstel bedoeld in artikel 26, § 4, vierde lid, heeft ontvangen. Die bepaling dient bijgevolg aldus te worden begrepen dat een gesloten begeleiding enkel door de jeugdrechter kan worden opgelegd indien die maatregel in het oriëntatievoorstel wordt geadviseerd.”²

Het zou de rechtszekerheid ten goede komen deze interpretatie uitdrukkelijk in het Jeugddelinquentiedecreet in te schrijven.

ARTIKELSGEWIJZE OPMERKINGEN

Artikel 3

4. Artikel 3 van het voorontwerp vervangt in artikel 44, § 5, van de Jeugdbeschermingswet de woorden “maatregel en sanctie” door de woorden “een maatregel of sanctie”.³

Uit de memorie van toelichting blijkt dat de stellers hiermee een materiële rechtzetting beogen. In het Jeugddelinquentiedecreet vormt een maatregel immers enkel “het maatschappelijk antwoord op een jeugddelict tijdens de voorbereidende rechtspleging” (artikel 2, 9°), terwijl de sanctie het maatschappelijk antwoord vormt “tijdens de rechtspleging ten gronde” (artikel 2, 19°).

Artikel 44 van de Jeugdbeschermingswet regelt de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank. Artikel 44, § 5, regelt op zich enkel de verplichting de verandering van verblijfplaats mee te delen van de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of van de personen bij wie de jongere gewoonlijk verblijft, wanneer voor de jongere een maatregel en sanctie geldt. Artikel 44, § 6, bepaalt evenwel dat de verandering van verblijfplaats in beginsel met zich meebrengt dat de zaak naar de jeugdrechtbank van het arrondissement van de nieuwe verblijfplaats wordt verwezen.

Door in artikel 44, § 5, van de Jeugdbeschermingswet uitdrukkelijk te verwijzen naar een maatregel of sanctie, zou de decreetgever bepalen dat de verandering van verblijfplaats tijdens de voorbereidende rechtspleging, wanneer enkel een maatregel geldt, ook de aanwijzing van een nieuwe jeugdrechtbank tot gevolg heeft. Aldus lijkt de ontworpen wijziging impliciet een wijziging aan te brengen in de regeling van de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank. Zoals hierboven vermeld, behoort deze regeling tot de bevoegdheid van de federale wetgever.

² GwH 11 februari 2021, nr. 22/2021, B.39.1.2.

³ Wetgevingstechnisch moet worden opgemerkt dat de woorden “maatregel en sanctie” vervangen moeten worden door de woorden “maatregel of sanctie”.

Een beroep op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 lijkt in deze moeilijk aanvaardbaar. Het bepalen dat de wijziging van de verblijfplaats tijdens de voorbereidende rechtspleging ook een wijziging in de bevoegde jeugdrechtbank met zich kan meebrengen, kan immers moeilijk worden geacht slechts een marginale weerslag te hebben op de federale bevoegdheid om de territoriaal bevoegde rechtbank aan te duiden.

Het komt bijgevolg de federale wetgever toe om te verduidelijken of de regels van artikel 44, §§ 5 en 6, van de Jeugdbeschermingswet al dan niet gelden tijdens de voorbereidende rechtspleging.

Artikel 17

5. Artikel 17, 2°, van het voorontwerp heft de bepalingen van artikel 37, § 3, van het Jeugddelinquentiedecreet grotendeels op.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat de stellers beogen niet langer te bepalen dat de gesloten begeleiding van de minderjarige automatisch duurt tot de dag van de eerstvolgende zittingsdag van de jeugdrechtbank na de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van achttien jaar bereikt. Voor de minderjarige geldt immers de halfjaarlijkse evaluatie, waarin artikel 37, § 5, van het Jeugddelinquentiedecreet voorziet.

Door deze opheffing valt evenwel ook de verduidelijking weg dat de sanctie “gericht [is] op begeleiding en re-integratie”. De vraag rijst of dit de bedoeling van de stellers van het voorontwerp is.

Bovendien, zoals reeds opgemerkt in advies 62.779/3, zou een nadere omschrijving van de sanctie van ‘gesloten begeleiding’ en van het mogelijke ‘vervolgtraject’, meer in overeenstemming zijn met de legaliteitsbeginselen vervat in de artikelen 12, 14 en 22 van de Grondwet.⁴

Artikel 18

6. De memorie van toelichting bij dit artikel vermeldt dat de verwijzing naar artikel 376 van het Strafwetboek wordt toegevoegd aan de lijst bedoeld in artikel 38, § 2, tweede lid, 2°, van het Jeugddelinquentiedecreet. De memorie van toelichting vermeldt evenwel ook dat artikel 376 van het Strafwetboek wordt opgenomen in de gevallen bedoeld in artikel 38, § 2, derde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet. Artikel 18, 2°, van het voorontwerp stemt hiermee overeen.

De stellers van het voorontwerp dienen na te gaan of ze de verwijzing naar artikel 376 van het Strafwetboek willen opnemen in de lijst van artikel 38, § 2, tweede lid, 2°, hetzij in de lijst van artikel 38, § 2, derde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet.

---

⁴ Adv.RvS 62.779/3 van 18 april 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het Jeugddelinquentiedecreet, *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1670/1, p. 255-256, nr. 33, en p. 310, nrs. 244 en 246.1.

Artikel 19

7. De aanpassing van artikel 87, § 2, van het Jeugddelinquentiedecreet door artikel 19 van het voorontwerp heeft tot gevolg dat de nieuwe regels inzake gesloten plaatsing (oriëntatie, begeleiding, langdurige begeleiding) slechts van toepassing zijn op feiten gepleegd vanaf 1 september 2022.

De stellers van het voorontwerp kiezen aldus voor een rechtszekere en duidelijke regeling. Bij de toepassing van deze bepaling zal er wel rekening gehouden moeten worden met het beginsel van de ‘retroactiviteit van de mildere straf’, zoals gewaarborgd door artikel 15 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (BUPO-verdrag), artikel 49 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM). Dit betekent dat voor feiten gepleegd voor 1 september 2022 de jeugdrechtbank in elke individuele casus een vergelijking moet maken tussen de toepassing van de voorgaande en de nieuwe regeling inzake plaatsing in een gemeenschapsinstelling, en bij het opleggen van de sanctie gebonden zal zijn door de meest beperkte maximumduur of leeftijdsgrens.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade

Art. 2. In artikel 36bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, ingevoegd bij de wet van 9 mei 1972 en gewijzigd bij de wetten van 19 januari 1990 en 2 februari 1994 en het decreet van 15 februari 2019, wordt tussen het woord "artikel" en de zinsnede "van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht" het cijfer "5" ingevoegd.

Art. 3. In artikel 44, §3, van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 30 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 15 februari 2019, worden de woorden "als misdrijf omschreven feit" vervangen door het woord "jeugddelict".

Art. 4. In artikel 45 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 2, a), gewijzigd bij de wet van 4 mei 1999, wordt de zinsnede "de in artikel 52 bepaalde voorlopige maatregelen van bewaring te bevelen" vervangen door de zinsnede "de in artikel 20, §2, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht bepaalde maatregelen te bevelen";
- 2° in punt 2, c), ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994 en gewijzigd bij de wet van 15 mei 2006, wordt de zinsnede "37, §3, 1°," opgeheven.

Art. 5. In artikel 46, tweede lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994, wordt de zinsnede "artikel 36, 4°" vervangen door de zinsnede "artikel 14 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht".

Art. 6. In artikel 47, derde lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 15 mei 2006 en gewijzigd bij het decreet van 15 februari 2019, worden de woorden "als misdrijf omschreven feit" telkens vervangen door het woord "jeugddelict".

Art. 7. In artikel 48, §2, tweede lid, van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 2 februari 1994 en gewijzigd bij de wet van 27 december 2006 en de decreten van 15 februari 2019 en 24 september 2019, wordt de zinsnede "artikel 57bis" vervangen door de zinsnede "artikel 38 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht".

Art. 8. In artikel 49 van dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 24 september 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het tweede lid wordt de zinsnede "de artikelen 52ter en 52quater" vervangen door de zinsnede "artikel 52ter van deze wet en artikel 26 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";
- 2° in het vierde lid wordt de zinsnede "artikel 57bis" vervangen door de zinsnede "artikel 38 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht".

Art. 9. In artikel 52ter van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994 en gewijzigd bij de wetten van 15 mei 2006, 27 december 2006 en het decreet van 15 februari 2019 en 24 september 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid wordt de zinsnede "In de gevallen zoals bedoeld in artikel 52, en" opgeheven;
- 2° in het vijfde lid wordt na het woord "jeugddelinquentierecht" de zinsnede "en een voorlopige plaatsing in een open of gesloten opvoedingsafdeling van een openbare gemeenschapsinstelling, bedoeld in artikel 37, §2, 8°" opgeheven.

Art. 10. Artikel 52quater van dezelfde wet, vervangen bij decreet van 24 september 2019, wordt opgeheven.

Art. 11. In artikel 57bis van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 13 juni 2006 en gewijzigd bij de wet van 31 juli 2009 en de decreten van 15 juli 2016, 15 februari 2019 en 24 september 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° paragraaf 1 en paragraaf 2 worden opgeheven;
- 2° in paragraaf 3, tweede lid, wordt de zinsnede "paragraaf 2, derde lid, 1°" vervangen door de zinsnede "artikel 38, §3, derde lid, 1°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";
- 3° in paragraaf 3, tweede lid, wordt de zinsnede "paragraaf 2, derde lid, 2° en 3°" vervangen door de zinsnede "artikel 38, §3, derde lid, 2° en 3°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";
- 4° in paragraaf 5 wordt het woord "dit" vervangen door de zinsnede "artikel 38 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";
- 5° in paragraaf 6 worden de woorden "deze bepaling" vervangen door de zinsnede "artikel 38 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht";
- 6° paragraaf 7 wordt opgeheven.

Art. 12. In artikel 58 van dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 februari 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid wordt de zinsnede “onverminderd de bepalingen van de artikelen 20 en 21 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugd-delinquentierecht en artikel 52quater, negende lid, en 53, derde lid van deze wet” vervangen door de zinsnede “met behoud van de toepassing van artikel 52ter, vijfde lid, en met behoud van de toepassing van het vierde tot en met het zevende lid”;
- 2° tussen het derde en het vierde lid worden vier leden ingevoegd, die luiden als volgt:

“Hoger beroep tegen een maatregel of sanctie waarbij een gesloten oriëntatie wordt opgelegd met toepassing van artikel 20, §2, eerste lid, 4°, of artikel 29, §2, eerste lid, 6°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugd-delinquentierecht, wordt ingesteld binnen een termijn van achtenveertig uur. Die termijn loopt ten aanzien van het Openbaar Ministerie vanaf de mededeling van de beschikking en ten aanzien van de andere partijen in het geding vanaf het vervullen van de vormvereisten, vermeld in artikel 52ter, vierde lid. Het beroep kan worden ingesteld door een verklaring aan de directeur van de instelling of aan de persoon die de directeur daarvoor aanstelt. De directeur schrijft de beroepen in een genummerd en geparafeerd register in, geeft er onmiddellijk kennis van aan de griffie van de bevoegde rechtbank en zendt haar per aange-tekende brief een uittreksel van het register.

De jeugdkamer van het hof van beroep behandelt de zaak en doet uit-spraak binnen vijftien werkdagen, te rekenen van de akte van hoger beroep. Na het verstrijken van die termijn vervalt de maatregel. De termijn wordt geschorst tijdens de duur van het uitstel dat is toegekend op verzoek van de verdediging.

De termijn van dagvaarding voor het hof van beroep bedraagt drie dagen.

Hoger beroep tegen een maatregel of verlenging van een maatregel waarbij een minderjarige wordt toevertrouwd aan een forensische kinder- en jeugd-psi-chiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, met toepassing van artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, van het decreet van 15 februari 2019 betref-fende het jeugddelinquentierecht of aan een afdeling binnen een gemeen-schapsinstelling voor een gesloten begeleiding, met toepassing van artikel 20, §2, eerste lid, 5°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugd-delinquentierecht, wordt ingesteld binnen een termijn van achtenveertig uur. De procedure en de termijnen, vermeld in het vierde, vijfde en zesde lid, zijn overeenkomstig van toepassing.”.

Art. 13. In artikel 63ter van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994, en gewijzigd bij decreet van 15 februari 2019, worden de volgende wijzigin-gen aangebracht:

- 1° in het eerste lid, a), worden de woorden “en sancties” opgeheven;
- 2° in het eerste lid, b), wordt de zinsnede “als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentie-recht” opgeheven.

Art. 14. In artikel 63quater van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994 en vervangen bij het decreet van 24 september 2019, wordt de zinsnede "De artikelen 52ter en 52quater, negende en tiende lid, zijn" vervangen door de zinsnede "Artikel 52ter is".

Art. 15. In artikel 84 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 19 januari 1990, worden de woorden "als misdrijf omschreven feit" vervangen door het woord "jeugddelict".

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

Art. 16. In artikel 48, §1, eerste lid, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, vervangen bij het decreet van 15 maart 2019, worden punt 13° en 14° opgeheven.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht

Art. 17. In artikel 26, §4, derde en vierde lid, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht worden de woorden "achtenveertig uren" vervangen door de woorden "twee werkdagen".

Art. 18. In artikel 27, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt tussen de zinsnede "heeft ontvangen." en de woorden "De jeugdrechter" de zin "De jeugdrechter kan enkel een gesloten begeleiding opleggen als dit in het oriëntatievoorstel wordt geadviseerd, tenzij hij hiervan afwijkt met een gemotiveerde beslissing." ingevoegd.

Art. 19. In artikel 37 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° aan paragraaf 2, 4°, wordt de zinsnede "of een poging tot het plegen van een feit als vermeld in de artikelen 393, 394, 395, 396 en 397 van het Strafwetboek" toegevoegd;
- 2° in paragraaf 3 worden de zinssnede ", vanaf de datum van de plaatsing tot de dag van de eerstvolgende zittingsdag van de jeugdrechtbank na de dag waarop de minderjarige delictpleger, vermeld in paragraaf 1, de leeftijd van achttien jaar bereikt." en de zin "Op deze zitting verschijnt de minderjarige delictpleger persoonlijk voor een evaluatie en om een vervolgtraject uit te werken." opgeheven;
- 3° in paragraaf 6, tweede lid, 2°, wordt de zinsnede "323, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 392, 393, 394, 401, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475 en 476" vervangen door de zinsnede "136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 373, 375, 376, 379, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417ter, 417quater, 428, §5, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475";
- 4° in paragraaf 6, tweede lid, 3°, worden de woorden "of correctionele gevangenisstraf" opgeheven;
- 5° in paragraaf 8, tweede lid, 1°, wordt de zinsnede "140, 141," vervangen door de zinsnede "140, §2, 375, zevende lid," en wordt de zinsnede "417ter, derde lid, 2°" vervangen door de zinsnede "417ter, derde lid".

Art. 20. In artikel 38 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 2, tweede lid, 2°, wordt de zinsnede "373, 375, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417ter, 417quater, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475" vervangen door de zinsnede "373, 379, 400, 401, 417ter, 417quater, 428, §5, 468, 469, 470, 471, 472, 473 en 474";
- 2° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede "en 141" vervangen door de zinsnede ", 141, 375, 376, 393, 394, 395, 396, 397 en 475" en wordt de zinsnede ", die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar worden gesteld met een gevangenisstraf van vijf tot tien jaar of een zwaardere straf" opgeheven;
- 3° in paragraaf 3, derde lid, 2°, wordt de zinsnede "323, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 392, 393, 394, 401, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475 en 476" vervangen door de zinsnede "136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 373, 375, 376, 379, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417ter, 417quater, 428, §5, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475";
- 4° in paragraaf 3, derde lid, 3°, wordt het woord "hoofdgevangenisstraf" vervangen door het woord "opsluiting".

Art. 21. Artikel 87, §2, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"§2. Artikel 52 en 52quater van de wet van 8 april 1965, zoals van kracht op 28 februari 2023, blijven van toepassing voor een voorlopige maatregel tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling, naar aanleiding van een jeugddelict dat gepleegd is vóór 1 maart 2023.

Artikel 37, §2, 8°, 37, §2quater, en artikel 37, §3, van de wet van 8 april 1965, zoals van kracht op 28 februari 2023, blijven van toepassing voor een maatregel tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling, naar aanleiding van een jeugddelict dat gepleegd is vóór 1 maart 2023.

De regels, vermeld in de wet van 8 april 1965, die op de uitvoering van de in het eerste en tweede lid vermelde voorlopige maatregelen en maatregelen betrekking hebben, zoals van kracht op 28 februari 2023, blijven van toepassing naar aanleiding van een jeugddelict dat gepleegd is vóór 1 maart 2023.

De wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, zoals van kracht op 28 februari 2023, blijft van toepassing voor een voorlopige maatregel tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling, met toepassing van de bovenvermelde wet, naar aanleiding van een jeugddelict dat gepleegd is vóór 1 maart 2023."

Art. 22. In artikel 89, tweede lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 24 september 2019 wordt de zinsnede "25, §8, derde, vierde en vijfde lid" vervangen door de zinsnede "25, §1, derde lid" en wordt de datum "1 september 2022" vervangen door de datum "1 maart 2023".

Hoofdstuk 5. Overgangsbepalingen

Afdeling 1. Maatregelen tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling met toepassing van het decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

Art. 23. Een voorlopige maatregel of maatregel tot plaatsing van een minderjarige in een gemeenschapsinstelling die is uitgesproken door de jeugdrechter of jeugdrechtbank met toepassing van artikel 48, §1, eerste lid, 13° of 14°, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en die in uitvoering is op de datum van inwerkingtreding van dit decreet, kan verder worden uitgevoerd tot de einddatum die is opgenomen in de beschikking of het vonnis.

Afdeling 2. Uithandengeving

Art. 24. Een zaak die aanhangig is gemaakt bij de jeugdrechtbank op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet met het oog op een uithandengeving, wordt verder uitgevoerd overeenkomstig de voorwaarden en procedure van artikel 57bis van de wet van 8 april 1965, zoals van kracht voor de inwerkingtreding van dit decreet.

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Art. 25. Dit decreet treedt in werking op 1 maart 2023.

Brussel, 10 juni 2022.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

BIJLAGE
bij de memorie van toelichting:
Kind- en jongereneffectrapport (JoKER)

Kind- en jongereneffectrapport (JoKER) over het voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het oog op de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	nr. 2021/415 van 5 november 2021.
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Minister van Justitie en Handhaving Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
datum JoKER-advies	14 december 2021

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	julie.dewitte@Opgroeien.be
organisatie	Agentschap Opgroeien
beleidsdomein	Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
entiteit	Agentschap Opgroeien - jeugdhulp

2 Titel en fase

Voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het oog op de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen.

Agendering voor principiële goedkeuring

3 Samenvatting

Dit voorontwerp van decreet bevat in hoofdzaak de noodzakelijke technische en materiële wijzigingen aan de Jeugdbeschermingswet van 8 april 1965, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht met het oog op de inwerkingtreding van fase 2 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met name de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen en de nieuwe bepalingen rond uithandengeving.

Fase 2 betreft in hoofdlijnen volgende belangrijke beleidskeuzes die een impact hebben op minderjarige verdachten en minderjarige delictplegers:

- Via de gesloten oriëntatie wordt op een wetenschappelijk onderbouwde manier een traject in de gemeenschapsinstellingen multidisciplinair aangepakt van bij de start en resulteert in een risicotaxatie en een geobjectieerd advies in functie van alle levensdomeinen van de jongeren. Door de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie wil dit decreet bijdragen aan een objectief, professioneel en onderbouwd advies over de nood aan geslotenheid.
- Met de inwerkingtreding van de gesloten begeleiding wil dit decreet bijdragen aan een inhoudelijke en trajectmatige aanpak voor minderjarigen die in een gemeenschapsinstelling worden geplaatst met oog voor herstelgericht en forensisch werken en met actieve linken naar de omgeving van de jongere, zijn/haar gezin, netwerk en lokale realiteit voor, tijdens en na de gesloten begeleiding door het samenwerken met externe partners en expertise (bijv. geestelijke gezondheid, gelet op de hoge prevalentie van psychisch/psychiatrische problematieken bij de jongeren) en aandacht voor veiligheid. Fase 2 houdt ook rekening met de uitdrukkelijke beleidskeuze om enkel nog jongeren die verdacht worden van/of een jeugddelict pleegden in de gemeenschapsinstellingen te begeleiden. We scheiden hiermee 'daders' en 'slachtoffers' waardoor de kernopdracht van de publieke instellingen 'jeugddelinquentie' wordt. Een uitzondering wordt gemaakt voor een voorbehouden capaciteit voor time-out op basis van het decreet integrale jeugdhulp.
- De introductie van de langdurige gesloten begeleiding beoogt minderjarigen die zeer ernstige jeugddelicten plegen langer in een aangepaste begeleiding en omkadering op de transitieleeftijd te behouden, als alternatief voor de uithandengeving. Binnen de unit langdurige gesloten begeleiding wordt ingezet op het versterken van de veiligheid en de contextwerking zodat de lange weg naar re-integratie op een intensieve en veilige manier kan gebeuren, het inzetten van therapeutische en psychiatrische expertise binnen het multidisciplinair team en het aanpassen van de begeleiding aan langdurige trajecten en op maat in functie van transitieleeftijd (ook specifieke externe partners voor jongvolwassenen, zoals wonen, werk (VDAB), opleiding,...). Met dit voorontwerp van decreet wordt de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding (als volwaardig alternatief voor de uithandengeving) mogelijk is, gelijkgesteld met de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is. Hiermee beogen we een alternatief voor het gebruik van de uithandengeving. Dit zal bij inwerkingtreding ook geëvalueerd conform de bepalingen in het decreet (art. 88).
- Tenslotte wordt de lijst van misdrijven waarvoor een uithandengeving zonder een cumul met gesloten begeleiding nodig is, uitgebreid. In geval van zeer ernstige misdrijven waarbij de minderjarige delictpleger niet eerder ten gronde een gesloten begeleiding heeft opgelegd gekregen, moet een uithandengeving mogelijk zijn. Het geïntroduceerde principe van de cumul blijft gehandhaafd, dit is in combinatie met de

langdurige gesloten begeleiding in een aangepaste setting, betekent naar effect een meer selectieve toepassing van de uithandengeving.

4 Probleembeschrijving

We wensen de reactiemogelijkheid voor jongeren in geslotenheid aan te passen conform bovenvermelde beleidskeuzes. De bestaande rechtswaarborgen voor minderjarigen in geslotenheid o.a. inzake bijzondere beroepstermijn wensen we te continueren.

Artikelen 2 tot en met 11 en artikelen 13 tot en met 15 bevatten de noodzakelijke technische wijzigingen en opheffingen aan de Jeugdbeschermingswet van 8 april 1965 in functie van de inwerkingtreding van de bepalingen rond de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen en de nieuwe bepalingen rond uithandengeving in het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht.

Artikel 12 voorziet in materiële wijzigingen om de bestaande afwijkende regels voor verzet te continueren voor maatregelen die tijdens de voorbereidende rechtspleging worden genomen met toepassing van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Daarnaast worden de nodige materiële wijzigingen doorgevoerd om de bestaande bijzondere beroepstermijn om beroep aan te tekenen tegen een plaatsing in een gemeenschapsinstelling van toepassing te maken op de nieuwe bepalingen van gesloten oriëntatie als maatregel en sanctie en de gesloten begeleiding en het toevertrouwen van een minderjarige aan een zgn. For-K als maatregel.

Artikel 16 en 21 Hiermee wordt de rechtsgrond om minderjarigen met toepassing van het decreet integrale jeugdhulp van 12 juli 2013 toe te vertrouwen aan een open of gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling opgeheven. De mogelijkheid van herstelgerichte time-out in de gemeenschapsinstellingen blijft behouden op grond van artikel 48,§1, eerste lid, 9° van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp.

Artikel 17 en 18 Naast een aantal louter tekstuele materiële wijzigingen worden met deze artikelen de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ mogelijk is, afgestemd op de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is. Gelet op het feit dat de langdurige gesloten begeleiding een volwaardig alternatief voor uithandengeving is, is het logisch dat de lijst van misdrijven voor beiden overeenstemt.

Ook stemmen we de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ en een uithandengeving mogelijk is zonder maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek (de zgn. versnelde procedure) in het geval van recidive van bepaalde misdrijven af op de basislijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ of een uithandengeving mogelijk is.

Wat de voorwaarden van uithandengeving betreft, blijven we vasthouden aan het principe om het aantal jongeren dat uit handen kan worden gegeven zo laag als mogelijk te houden, en zo maximaal mogelijk te reageren vanuit de uitgangspunten en principes van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht. Het principe blijft dus dat een uithandengeving slechts mogelijk is indien de jeugdrechtbank een andere sanctie niet geschikt acht en indien cumulatief aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de minderjarige delictpleger heeft reeds één of meerdere sancties van gesloten begeleiding opgelegd gekregen
- het gepleegde jeugddelict betreft een zeer ernstig feit zoals limitatief opgesomd in artikel 38 van het decreet van 15 februari betreffende het jeugddelinquentierecht.

De decreetgever maakt de keuze om een uithandengeving zonder een cumulatie met een gesloten sanctie naast de reeds voorziene mogelijkheid voor oorlogs- en terroristische misdrijven ook mogelijk te maken voor een bijkomende welbepaalde categorieën van zeer ernstige maatschappijverstorende misdrijven, met name, levensdelicten (inclusief artikel 475 SW roofmoord). Gelet op de ernstige, levenslange impact op het slachtoffer en de sterke maatschappelijke impact, maakt de decreetgever uitdrukkelijk de keuze om alle vormen van verkrachting (artikel 375 en 376 SW) mee te nemen.

Artikel 19 voorziet in de noodzakelijke overgangsbepalingen met betrekkelijk tot het toepasselijk recht voor plaatsingen in een gemeenschapsinstellingen en plaatsingen op grond van de zgn. Everbergwet.

We maken de keuze om de datum van het gepleegde jeugddelict te nemen als het cesuurmoment d.w.z. het startpunt voor het intertemporele toepassingsgebied van de nieuwe bepalingen van de gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding. Met dit standpunt kiezen we voor een eenvoudige en duidelijke regeling voor verwijzers (openbaar ministerie, sociale dienst en jeugdrechters), maar ook voor de minderjarigen en hun advocaat.

Artikel 20 voorziet in overgangsbepalingen voor een hangende zaak met het oog op uithandengeving.

5 Beleidsdoelstelling

Het Vlaamse Regeerakkoord voorziet in de implementatie van het jeugddelinquentierecht. De gefaseerde uitvoering van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht van 15 februari 2019 is een duidelijke beleidsdoelstelling. Het investeren in capaciteit en de vernieuwing en aanpassing van de werking van de gesloten gemeenschapsinstellingen is hierin uitvoerig opgenomen. Ook in de beleidsnota's van de ministers van Justitie en Handhaving en Welzijn is de uitvoering van de gesloten oriëntatie en gesloten begeleiding opgenomen, conform het decreet en dit uiterlijk op 1 september 2022. Voorliggend voorontwerp van decreet geeft uitvoering aan deze beleidsdoelstelling.

6 Opties en analyse van de effecten

→ **Nuloptie: voorzetting van de bestaande toestand**

Artikelen 2 tot en met 11 en artikelen 13 tot en met 15: Geen wijziging voorzien aan de Jeugdbeschermingswet wat betreft de artikelen rond (voorlopige) plaatsing van minderjarigen in een gemeenschapsinstelling en artikel 57 bis wat betreft de voorwaarden voor uithandengeving zorgt voor discrepantie en overlap inzake de toegangscriteria, duur, verlenging en leeftijdsgrens voor plaatsingen met de nieuwe bepalingen rond de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen en de nieuwe bepaling rond uithandengeving in het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht.

Artikel 12: Geen wijziging voorzien aan de Jeugdbeschermingswet zou betekenen dat de huidige afwijkende bepalingen rond verzet en de bijzondere beroepstermijn voor jongeren in geslotenheid niet langer van toepassing zouden zijn.

Artikel 16 en 21 Geen opheffing voorzien van de rechtsgrond voor plaatsingen in de gemeenschapsinstelling met toepassing van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, zou betekenen dat minderjarigen met toepassing van het decreet integrale jeugdhulp ook in de toekomst verder aan een gemeenschapsinstelling zouden kunnen worden toevertrouwd. Dit zou niet in overeenstemming zijn met de uitdrukkelijke beleidskeuze om enkel nog jongeren die verdacht worden van/of een jeugddelict pleegden in een gemeenschapsinstellingen te begeleiden en 'daders' en 'slachtoffers' te scheiden.

Artikel 17 en 18 Het werken met verschillende lijsten van jeugddelicten die in aanmerking komen voor een langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ dan wel voor een uithandengeving, is niet conform de beleidsdoelstelling dat de langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ een volwaardig alternatief moet zijn voor uithandengeving.

De lijst voor de 'versnelde procedure' voor een langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ en de uithandengeving is korter dan de basislijst (bevat geen feiten van schendingen van humanitair recht of terrorisme, of modaliteiten moord). Een aantal artikels uit het strafwetboek die voorkomen in de lijst voor de versnelde procedure zijn ook geen misdrijf maar bevatten enkel een definitie of bijkomende straf zoals ontzetting uit rechten en horen bijgevolg niet thuis in de opsomming van jeugddelicten. Dit zorgt voor onduidelijkheid en problemen bij de toepassing ervan.

De cumulatie van een gesloten sanctie mét een jeugddelict dat voldoet aan de kwalificaties als voorzien in artikel 38 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht, is momenteel niet vereist wanneer het gepleegde jeugddelict een ernstige schendingen van het internationaal humanitaire recht of een terroristisch misdrijven betreft. Deze lijst van misdrijven is te eng.

Ook in geval van andere zeer ernstige misdrijven waarbij de minderjarige delictpleger niet eerder ten gronde een gesloten begeleiding heeft opgelegd gekregen, moet een uithandengeving mogelijk zijn.

Artikel 19 geen overgangsbepalingen voorzien met betrekkelijk tot het toepasselijk recht voor plaatsingen zorgt voor rechtsonzekerheid.

Artikel 20 geen overgangsbepalingen voorzien zorgt voor rechtsonzekerheid in lopende procedures tot uithandengeving.

→ Optie 1: decreetswijziging – gekozen optie

Artikelen 2 tot en met 11 en artikelen 13 tot en met 15: bevatten de noodzakelijke technische wijzigingen en opheffingen aan de Jeugdbeschermingswet van 8 april 1965 in functie van de inwerkingtreding van de bepalingen rond de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen en de nieuwe bepalingen rond uithandengeving in het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht. Deze wijzigingen zorgen voor een correcte legistische rechtsgrond om minderjarigen die een jeugddelict plegen of daarvan verdacht worden toe te vertrouwen aan een gemeenschapsinstellingen of uithanden te geven.

In de overgangsbepalingen van artikel 19 wordt expliciet opgenomen dat de nieuwe bepalingen slechts van toepassing zijn voor jeugddelicten gepleegd vanaf 1 september 2022.. Met dit standpunt kiezen we voor een eenvoudige en duidelijke regeling voor verwijzers (openbaar ministerie en jeugdrechters), maar ook voor duidelijkheid naar de minderjarigen en hun advocaat. We geven hiermee voor plaatsingsmaatregelen gevolg aan het advies van de Raad van State (advies 62.779/3 van 18 april 2018, randnummer 274).

Er wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om in de Jeugdbeschermingswet nog een aantal materiële rechtzettingen door te voeren in functie van de nieuwe terminologie die wordt gehanteerd in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Zo wordt er niet meer gesproken over een 'als misdrijf omschreven feit' maar over een 'jeugddelict'.

Artikel 12 Met de wijzigingen zorgen we ervoor dat de bestaande rechtswaarborg voor minderjarigen in geslotenheid tijdens de voorbereidende rechtspleging binnen een termijn van 48 uren beroep te kunnen aantekenen en een uitspraak te hebben binnen de 15 werkdagen verder gewaarborgd blijft.

We breiden deze rechtswaarborg ook uit naar de fase ten gronde bij het opleggen van een gesloten oriëntatie als sanctie. Gelet op de maximale duur van de gesloten oriëntatie van één maand is de gemeenrechtelijke termijn van

30 kalenderdagen voor het instellen van beroep en de termijn van een maand voor uitspraak hier immers ontoereikend.

Tot slot wordt omwille van de rechtswaarborgen eenzelfde verkorte beroepstermijn en -procedure voorzien wanneer een minderjarige tijdens de voorlopige rechtspleging wordt toevertrouwd aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, met toepassing van artikel 20, § 2, eerste lid, 3°/1 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Artikel 16 en 21 Door de opheffing van de mogelijkheid om minderjarigen met toepassing van het decreet integrale jeugdhulp van 12 juli 2013 toe te vertrouwen aan een open of gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling komen we tegemoet aan de uitdrukkelijke beleidsdoelstelling om 'daders' en 'slachtoffers' te scheiden waardoor de kernopdracht van de publieke instellingen 'jeugddelinquentie' wordt (zoals trouwens in de ons omringende landen en conform internationale standaarden).

Met het oog op een zorgzame uitstroom of doorstroom van VOS-jongeren die op heden nog in een gemeenschapsinstelling verblijven, en dit in nauwe afstemming met de nieuwe initiatieven voor veilig verblijf, wordt in de overgangsbepalingen van artikel 21 voorzien dat lopende beschikkingen of vonnissen tot de einddatum verder kunnen worden uitgevoerd.

Artikel 17 en 18 Door voor de langdurige gesloten begeleiding en voor de uithandengeving met dezelfde lijst van jeugddelicten te werken is de langdurige gesloten begeleiding daadwerkelijk een volwaardig alternatief voor alle gevallen waarin een uithandengeving mogelijk is. Jongeren kunnen hierdoor langer in een aangepaste setting en met aandacht voor de transitieleeftijd begeleid worden.

Ook de lijst voor de 'versnelde procedure' voor een langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ en de uithandengeving wordt gelijkgesteld met de basislijst. Dit zorgt voor duidelijkheid en uniformiteit bij de toepassing ervan. Het element voor een versnelde procedure ligt in de recidive van bepaalde zware misdrijven waardoor doorgaans reeds verslagen over de persoonlijkheid van de minderjarige ter beschikking zijn. De jeugdrechtbank kan ook ten allen tijde bijkomende onderzoeken laten uitvoeren indien gewenst. De versnelde procedure is tenslotte een mogelijkheid, geen verplichting.

De uitbreiding van de mogelijkheid van uithandengeving zonder een cumulatie met een gesloten sanctie beperkt zich tot een aantal zeer ernstige jeugddelicten en is het gevolg van een politieke beslissing naar aanleiding van de prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof en het arrest nr. 112/2020 van 27 juli 2020. De decreetgever ent zich voor deze uitbreiding op de limitatieve lijst van misdrijven waarvoor een langdurige gesloten begeleiding mogelijk is voor minderjarigen tussen de 12 en 16 jaar, met name de artikelen 375, 376, 393, 394, 395, 396, 397 en 475 van het Strafwetboek. De decreetgever maakt de keuze om een uithandengeving zonder een cumulatie met een gesloten sanctie naast de reeds voorziene mogelijkheid voor oorlogs- en terroristische misdrijven ook mogelijk te maken voor een bijkomende welbepaalde categorieën van zeer ernstige maatschappijverstorende misdrijven, met name, levensdelicten (inclusief artikel 475 SW roofmoord). Gelet op de ernstige, levenslange impact op het slachtoffer en de sterke maatschappelijke impact, maakt de decreetgever uitdrukkelijk de keuze om alle vormen van verkrachting (artikel 375 en 376 SW) mee te nemen.

Artikel 19 In de overgangsbepalingen wordt expliciet opgenomen dat de nieuwe bepalingen slechts van toepassing zijn voor jeugddelicten gepleegd vanaf 1 september 2022. Met dit standpunt kiezen we voor een eenvoudige en duidelijke regeling voor verwijzers (openbaar ministerie en jeugdrechters), maar ook voor duidelijkheid naar de minderjarigen en hun advocaat. We geven hiermee voor plaatsingsmaatregelen gevolg aan het advies van de Raad van State (advies 62.779/3 van 18 april 2018, randnummer 274).

Artikel 20 De overgangsbepaling zorgt voor rechtszekerheid voor minderjarigen en gebruikers in lopende en toekomstige procedures tot uithandengeving.

→ Optie 2:

Geen relevante andere opties

7 Analyse van de effecten**Doelgroepen**

Minderjarigen vanaf 12 jaar die een jeugddelict plegen of daarvan verdacht worden en worden toevertrouwd aan een gemeenschapsinstelling of minderjarige delictplegers vanaf 16 jaar die uithandengegeven worden, de ouders en opvoedingsverantwoordelijken van deze minderjarige en het slachtoffer.

Gerechtelijke actoren, publieke gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum.

Effectbeschrijving

De beschrijving van de effecten is geïntegreerd in rubriek 6.

8 Uitvoering

De inwerkingtreding van voorliggend ontwerpdecreet wordt net zoals de overige bepalingen met betrekking tot de gesloten oriëntatie, de gesloten begeleiding, de langdurige gesloten begeleiding en de uithandengeving geregeld in artikel 89 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht. Concreet wordt de datum van inwerkingtreding bepaald door de Vlaamse regering in functie van het realiseren van de nodige randvoorwaarden, zowel inhoudelijk, personeelsmatig als naar infrastructuur en capaciteit.

Een ontwerpbesluit om hier inhoudelijk vorm aan te geven is in opmaak.

9 Administratieve lasten

Dit decreet creëert geen bijkomende administratieve lasten. Kosten voor burgers, organisaties (hulpverleners) naar de overheid toe zijn er niet.

10 Evaluatie

Eénmaal in werking zullen de doelstellingen en uitvoering van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding samen met het decreet geëvalueerd worden conform artikel 88 van het desbetreffende decreet..

11 Consultatie

We verwijzen naar de vorige adviezen o.a. van de Jeugdraad en het Kinderrechtencommissariaat en impactanalyse op het ontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht zoals definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 13 juli 2018 (beslissing VR 2018 1307 DOC.2083) en ingediend in het Vlaams parlement.

Het voorontwerp van decreet en bijhorend uitvoeringsbesluit werden voorgelegd voor advies aan de Opvolggroep Jeugddelinquentierecht en het Raadgevend Comité Opgroeien. In het Raadgevend Comité is een vertegenwoordiging van jongeren en ouders opgenomen. Het Kinderrechtencommissariaat en Keki maken deel uit van de Opvolggroep Jeugddelinquentierecht.

De leden verwezen tijdens de besprekingen naar het waardevolle karakter van het ontwerp door in te zetten op een trajectmatige benadering van jongeren met aandacht voor actieve samenwerking met actoren buiten de gemeenschapsinstellingen met het oog op re-integratie (linken met lokale actoren in de omgeving van de jongeren, hun gezinnen en netwerk, jeugdhulp, justitie, politie, maar ook geestelijke gezondheid,...)

12 Contactinformatie

Julie De Witte

Beleidsjurist

Hallepoortlaan 27, 1060 Brussel

julie.dewitte@opgroeien.be